

## Forum

---

*Under denna rubrik presenterar vi debattartiklar, aktuella nyheter, reportage och liknande som berör den svenska arkitekturforskningen. Här kan till exempel kongresser och större seminarier både presenteras och följas upp i korta notiser. Här kan också anmälningar av nya böcker och publikationer ingå.*

---

### Bygg Solsverige Nu!

... var parollen för det seminarium om solenergi, som hölls i Folkets Hus i Stockholm i början av februari. Initiativtagare var Folksam, som stod som arrangör tillsammans med Byggeforskningsrådet, SERC – Centrum för Solenergiforskning och SEAS – Svenska Solenergiföreningen.

Medverkande föreläsare gav en bild av var solenergin egentligen står i Sverige idag. Ett resonemang kring de alltjämt växande miljöhoten övergick till att beskriva dagens solvärmeteknik. Även den svårare, och dyrare, tekniken att producera el med hjälp av solen nämndes. Vi fick veta att den svenska solfångaren står sig väl i en internationell jämförelse – den har en hög verkningsgrad, lång livslängd och en rimlig kostnad.

Ekonomi är emellertid fortfarande den bromsklots som förhindrar ett genombrott för den väl fungerande solvärmetekniken, som otvivelaktligen finns. De flesta medverkande var ense om att de alternativa energislagen inte blir behjälpta av

stöttor i form av bidrag och subventioner. Att hellre belasta bl a de fossila bränslena med skatter och avgifter – att låta var och en ståda upp efter sig - skulle innebära att rätt signaler sänds ut om de alternativa energislagens kapacitet och värde.

Ett av de mest hoppgivande inslagen under dagen bidrog Björn Stensson från BS Energi, Lilla Edet, med, då han talade om solvärme i den lilla skalan – om att själv bygga sin solfångaranläggning. Han beskrev hur en lokal kunskap har byggts upp i trakten kring Lilla Edet, där hantverkare av olika slag samverkar tillsammans med entusiastiska självbyggare. Fler och fler väl fungerande solfångare läggs upp på taken i Lilla Edet till ett lågt pris. Björn Stensson gav ett exempel på att med öppenhet inför idag okonventionella, men enkla, lösningar och arbetssätt möjliggörs införandet av den nya, hållbara tekniken.

Karin Drakenberg och Mikael Sonnsjö

---

## Internationell konferens om luftkvalitet och inomhusklimat

---

Den sjätte internationella konferensen om luftkvalitet och inomhusklimat kommer att arrangeras i Helsingfors 4-8 juli 1993. Vid konferensen redovisas kunskapsläget inom ett brett fält av områden såsom hälsofrågor i samband med föroreningar i inomhusluften, olika slag av påverkan på luftkvaliteten samt styr- och kontrollsystem för ventilation, luftrening och dylikt. Andra viktiga frågor som tas upp på konferensen är internationella regler och standards för byggmaterial samt konstruktioner, drift och underhåll av byggnader och tekniska system.

Konferensen är öppen för både praktiker och forskare. På programmet står vetenskapliga symposier, poster sessions, seminarier, utställningar och studiebesök.

För närmare information:

Indoor Air '93,  
professor Olli Seppänen  
Helsinki University of Technology  
SF - 02150 Esbo  
Finland.

Tel + 358-0-45 3600  
Telefax +358-0-451 3611.

---

## Anmälan av nya böcker

---

Gustaf Östberg, *Att tycka sig förstå. Kritiska betraktelser om teknik*, Carlssons förlag, Helsingborg 1991.

*Att tycka sig förstå* är en nyutkommen vacker bok av professorn i konstruktionsmateriallära vid Lunds universitet, Gustaf Östberg. Boken beskriver en mängd olika aspekter på teknik och teknikanvändning och i underrubriken sägs boken utgöra kritiska betraktelser om teknik. Men kritisk i det här sammanhanget betyder snarare reflekterande än fientlig och Östbergs bok återger mycket intressanta reflektioner över teknikens beroende av och påverkan på icke tekniska förhållanden i samhället. Detta är en bok som bör läsas av såväl tekniker som icke tekniker och som berör oss alla. Den sträcker sig över många olika samhällsfrågor som inverkan av ekonomi och sysselsättningsfrågor för val av och fasthållande vid teknik och material i pro-

duktionen, betydelsen av (praktisk) erfarenhet kontra (teoretisk) kompetens för bedömningen och utvecklingen av nya material, specialisering och behov av helhet, riskbedömning, datorisering med mera. Det avslutande kapitlet har som rubrik "Att leva med flera kulturer". Läsningen av boken - gjord av en samhällsvetare - ger just intrycket att författaren faktiskt har lyckats hålla många bollar i luften på en gång och att det är ett trick, som imponerar och väcker nyfikenhet men som också är nödvändigt för att vi ska kunna diskutera komplicerade frågor kring teknik och reflektera över teknikens roll i vårt moderna samhälle.

Maria Nordström, SIB, Lund

---

---

*Design Innovation: Towards a more Humane Architecture.* Red Preiser, W & Vischer, C. Van Nostrand Reinhold. New York 1991.

---

Denna bok handlar inte om storslagna visioner och pompösa postmoderna byggnadsverk, som det finns så gott om i arkitekturskrifterna världen över. Tvärtom. Den handlar om bostäder för hemlösa, för äldre människor och för psykiskt sjuka. Den handlar om hur brukare deltar i planerings- och byggprocessen och i projekts finansiering. Den handlar om tekniska innovationer för människor med funktionshinder, om hur planering kan stödja människor till aktivitet och socialt liv, om antroposofiskt inspirerad planering och om "environmental design cybernetics".

Boken kan sägas vara ett kompendium med idéer och exempel på hur bebyggelse kan planeras och utformas för att tjäna människor och främja socialt liv. Den består av trettio bidrag från forskare och planerare i Europa och USA. Två svenska bidrag handlar om boende och närmiljö för demenssjuka äldre människor. Bokens

redaktörer försöker sammanfatta och se sammanhangen i de beskrivna tankegångarna och projekten.

Boken är "amerikansk"; tung, påkostad och rikt illustrerad. Men den innehåller också ett rikt material av teorier, idéer och erfarenheter från genomförda projekt. Bebyggelsen är en av människans viktigaste resurser för socialt liv och välfärd. Arbetsmetoder och praktiska lösningar i bebyggelseplaneringen måste utvecklas i takt med framstegen inom olika vetenskaper och förändringar av attityder och värderingar i samhället. Arkitekten kan vara en nyckelperson och arkitekturen en kreativ grund för samhällsutvecklingen. Teorier och metoder i arbetet med de "särskilda" brukargrupperna har stor generell räckvidd inom arkitekturområdet.

Jan Paulsson, CTH